

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ПІВНІЧНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

«27» червня 2024 року

№ 60/75-р/к

справа № 366/60/36-рп/к.24

м. Київ

*Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції
та накладення штрафу*

Комунальне підприємство «Уманьводоканал» Уманської міської ради (далі – КП «Уманьводоканал», Підприємство) у період з січня 2023 року по лютий 2024 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в межах *«Інформація доступ до якої обмежено»* (централізоване водопостачання) та *«Інформація доступ до якої обмежено»* (централізоване водовідведення), де розташовані водопровідні та каналізаційні системи, які належать комунальному підприємству «Уманьводоканал» Уманської міської ради на праві господарського відання та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам), з часткою 100%, оскільки на цьому ринку в нього не було жодного конкурента.

КП «Уманьводоканал» в технічних умовах на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення встановлювало умови щодо засобу виміральної техніки з діапазоном вимірювання не менше R-160 (метрологічний клас точності «С»).

За результатом розгляду справи № 366/60/36-рп/к.24 (далі – справа) такі дії КП «Уманьводоканал» визнано зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, що є порушенням, передбаченим пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

На КП «Уманьводоканал» накладено штраф у розмірі **68 000** (шістдесят вісім тисяч) гривень, а також зобов'язано у двомісячний строк з дати отримання рішення припинити зазначене порушення, про що письмово повідомити Північне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України протягом 5 календарних днів з дня його припинення з наданням підтвердних документів.

Адміністративна колегія Північного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 366/60/36-рп/к.24 про порушення КП «Уманьводоканал» законодавства про захист економічної конкуренції

та подання Третього Відділу досліджень і розслідувань від 16.05.2024 № 60-03/141-П з попередніми висновками у зазначеній справі,

ВСТАНОВИЛА:

1. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

(1) Північним міжобласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) з метою виконання завдань покладених Законом України «Про Антимонопольний комітет України», здійснювався державний контроль за дотриманням КП «Уманьводоканал» вимог законодавства про захист економічної конкуренції під час надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

(2) Під час здійснення вищевказаного контролю Відділенням було направлено до КП «Уманьводоканал» вимогу про надання інформації від 07.11.2023 № 60-02/4670.

(3) Листом від 28.11.2023 № 2487/07 (вх. Відділення від 04.12.2023 № 60-01/3942) КП «Уманьводоканал» надало відповідь на вищевказану вимогу.

(4) Відділенням було направлено до КП «Уманьводоканал» вимогу про надання інформації від 07.12.2023 № 60-02/5162.

(5) Листом від 18.12.2023 № 2554/07 (вх. Відділення від 19.12.2023 № 60-01/4117) КП «Уманьводоканал» надало відповідь на вищевказану вимогу.

(6) Відділенням було направлено до КП «Уманьводоканал» вимогу про надання інформації від 27.12.2023 № 60-02/5398.

(7) Листом від 08.01.2024 № 34/07 (вх. Відділення від 15.01.2024 № 60-01/147) КП «Уманьводоканал» надало відповідь на вищевказану вимогу.

(8) Відділенням було направлено до КП «Уманьводоканал» вимогу про надання інформації від 13.02.2024 № 60-02/607.

(9) Листом від 26.02.2024 № 433/07 (вх. Відділення від 06.03.2024 № 60-01/892) КП «Уманьводоканал» надало відповідь на вищевказану вимогу.

(10) Розпорядженням адміністративної колегії Відділення від 19.03.2024 № 60/36-рп/к розпочато розгляд справи № 366/60/36-рп/к.24 за ознаками вчинення КП «Уманьводоканал» порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в межах **«Інформація доступ до якої обмежено»** (централізоване водопостачання) та **«Інформація доступ до якої обмежено»** (централізоване водовідведення), де розташовані водопровідні та каналізаційні системи, які належать КП «Уманьводоканал» на праві господарського відання, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, яке було б неможливим за умов існування значної конкуренції на цьому ринку.

(11) Листом від 20.03.2024 № 60-02/804е на адресу КП «Уманьводоканал» (**«Інформація доступ до якої обмежено»**) було направлено копію розпорядження адміністративної колегії Відділення від 19.03.2024 № 60/36-рп/к про початок розгляду справи № 366/60/36-рп/к.24.

(12) Відповідно до рекомендованого повідомлення про вручення поштового відправлення № 0690041130411 лист від 20.03.2024 № 60-02/804е (штрихкодний ідентифікатор № 0600901375787) було вручено за довіреністю 26.03.2024.

(13) Відділенням було направлено до КП «Уманьводоканал» вимогу про надання інформації від 28.03.2024 № 60-02/1035е.

(14) Листом від 09.04.2024 № 743/07 (вх. Відділення від 15.04.2024 № 60-01/1441) КП «Уманьводоканал» надало відповідь на вищевказану вимогу.

(15) Відділенням було направлено до Головного управління ДПС у Черкаській області лист про надання інформації від 28.03.2024 № 60-02/1036е.

(16) Листом від 04.04.2024 № 2486/5/23-00-04-04-06 (вх. Відділення від 10.04.2024 № 60-01/811кі) Головне управління ДПС у Черкаській області надало відповідь на вищевказаний лист.

(17) За результатами збору та аналізу доказів у Справі складено подання від 16.05.2024 № 60-03/141-П про попередні висновки (далі – Подання).

(18) Листом від 16.05.2024 № 60-02/2251е до Підприємства направлено копію Подання.

(19) Відповідно до рекомендованого повідомлення про вручення поштового відправлення № 0690050343517 лист від 16.05.2024 № 60-02/2251е (штрихкодний ідентифікатор № 0600920875944) вручено за довіреністю 21.05.2024.

(20) КП «Уманьводоканал» листом від 31.05.2024 №1102/07 (вх. Відділення від 06.06.2024 № 60-01/2126) надало заперечення до змісту Подання.

2. ВІДПОВІДАЧ

(21) Відповідачем у справі є КП «Уманьводоканал» (**«Інформація доступ до якої обмежено»**); ідентифікаційний код юридичної особи **«Інформація доступ до якої обмежено»**).

(22) Підприємство є юридичною особою, зареєстрованою рішенням виконавчого комітету Уманської міської ради від **«Інформація доступ до якої обмежено»** № **«Інформація доступ до якої обмежено»**.

(23) Згідно з відомостями, які містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, основним видом діяльності КП «Уманьводоканал» є **«Інформація доступ до якої обмежено»** (код за КВЕД **«Інформація доступ до якої обмежено»**).

(24) КП «Уманьводоканал» діє на підставі переоформленої постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 04.10.2016 № 1773 на безстрокову ліцензії **«Інформація доступ до якої обмежено»**

№ *«Інформація доступ до якої обмежено»* на право провадження господарської діяльності з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

(25) Листом від 26.02.2024 № 433/07 (вх. Відділення від 06.03.2024 № 60-01/892) КП «Уманьводоканал» повідомило, що надає послуги в межах *«Інформація доступ до якої обмежено»* (централізоване водопостачання) та *«Інформація доступ до якої обмежено»* (централізоване водовідведення).

(26) Тобто, КП «Уманьводоканал» є суб'єктом господарювання у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

3. ВИЗНАЧЕННЯ МОНОПОЛЬНОГО (ДОМІНУЮЧОГО) СТАНОВИЩА

(27) Відділенням здійснено дослідження становища КП «Уманьводоканал» на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в територіальних межах *«Інформація доступ до якої обмежено»* (централізоване водопостачання) та *«Інформація доступ до якої обмежено»* (централізоване водовідведення), де розташовані водопровідні та каналізаційні системи, які належать КП «Уманьводоканал» на праві господарського відання та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам), керуючись Методикою визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 5 березня 2002 року № 49-р, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 1 квітня 2002 року за № 317/6605 (із змінами) (далі – Методика), з урахуванням пункту 2.2 Методики та статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

(28) Як передбачено пунктом 2.2 Методики, етапи визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання, їх кількість та послідовність проведення, передбачені пунктом 2.1 Методики, було обрано та застосовано виходячи з фактичних обставин справи, зокрема: особливостей товару, структури ринку, обсягів наявної інформації щодо ринку тощо.

3.1. Встановлення об'єктів аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

(29) Відповідно до пункту 3.1 Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання, група суб'єктів господарювання, конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим суб'єктом господарювання.

(30) Під час визначення об'єктів аналізу Відділення виходило з того, що підставою для складання цього подання стало виявлення ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції в діях КП «Уманьводоканал» за результатами здійснення державного контролю за дотриманням вимог законодавства про захист економічної конкуренції під час надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.

(31) Тобто, об'єктом для визначення монопольного (домінуючого) становища є:
- суб'єкт господарювання – КП «Уманьводоканал»;

- товар – послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.

Інша господарська діяльність Підприємства, крім надання вказаної послуги, не є об'єктом аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища.

3.2. Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище

3.2.1. Складання переліку товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання і які мають ознаки одного товару, товарної групи.

(32) Згідно з пунктом 4.1 Методики перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).

(33) Відповідно до пункту 1 Правил надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690 «Про затвердження Правил надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення і типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення» (далі – Правила № 690) цими правилами регулюються відносини між суб'єктом господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення (далі – виконавець), та індивідуальним і колективним споживачем (далі – споживач), який отримує або має намір отримувати послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (далі – послуги), а також визначеною власником (співвласниками) особою, що здійснює розподіл обсягів послуг.

(34) Невід'ємною складовою послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є видача технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.

(35) Порядок користування системами централізованого водопостачання та централізованого водовідведення визначено Правилами користування системами централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в населених пунктах України, що затверджені наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 27.06.2008 № 190, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 07.10.2008 за № 936/15627 (у редакції наказу Міністерства розвитку громад та територій України від 19.04.2021 № 97) (далі – Правила № 190).

(36) Послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення надаються КП «Уманьводоканал» на платній основі, а отже є товаром відносно якого визначається монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання.

(37) Визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.

3.2.2. Споживчі характеристики

(38) Відповідно до Методики споживчі характеристики товару визначаються за функціональним призначенням, фізичними, технічними та експлуатаційними характеристиками, ступенем новизни товару.

(39) Відносини між суб'єктом господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення, та індивідуальним і колективним споживачем, який отримує або має намір отримувати послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, а також визначеною власником (співвласниками) особою, що здійснює розподіл обсягів послуг регулюють Правила № 690.

(40) Пунктом 7 Правил № 690 визначено, що виконавець забезпечує безпечне та безперервне постачання питної води споживачу, якість та тиск якої повинні відповідати вимогам законодавства та умовам договору.

(41) Пунктом 8 Правил № 690 визначено, що параметри якості питної води повинні відповідати вимогам державних санітарних норм і правил на питну воду.

(42) Значення тиску питної води повинно відповідати параметрам, встановленим державними будівельними нормами.

(43) Згідно із пунктом 9 Правил № 690 виконавець забезпечує постачання питної води у відповідній кількості та якості послуги, що встановлені нормативами:

- індивідуальним договором про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем – до межі внутрішньобудинкових систем багатоквартирного будинку (будівлі) та інженерно-технічних систем приміщення споживача;
- за колективним договором про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, договором з колективним споживачем про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, індивідуальним договором про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, договором з власником (користувачем) будівлі (приміщення у будівлі) про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення – до межі зовнішніх інженерних мереж постачання послуг виконавця та внутрішньобудинкових систем багатоквартирного будинку (будівлі).

(44) Відповідно до пункту 10 Правил № 690 визначення кількості та якості (щодо тиску) послуг здійснюється відповідно до умов договору:

- за показаннями вузла комерційного обліку послуги та іншими засобами вимірювальної техніки – для колективного договору, договору з колективним споживачем, договору з власником (користувачем) будівлі, індивідуального договору;
- з урахуванням показань вузла (вузлів) розподільного обліку послуги (у разі їх наявності) – для індивідуальних договорів про надання послуг з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем.

(45) Відповідно до частини першої статті 1 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» *технічні умови* - це комплекс умов і вимог до інженерного забезпечення систем водопостачання, які мають відповідати його розрахунковим параметрам.

(46) Згідно з положеннями статті 23 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» суб'єкт господарювання, що здійснює експлуатацію об'єктів

централізованого питного водопостачання, забезпечує населення питною водою за допомогою пунктів розливу (в тому числі пересувних), застосування установок (пристроїв) підготовки питної води та/або виробництво фасованої питної води (далі – підприємства питного водопостачання) має право, зокрема, видавати дозволи і **технічні умови** на підключення споживачів до систем централізованого питного водопостачання.

(47) Відповідно до положень статті 29 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» нормативом у сфері питної води та питного водопостачання є, зокрема, технічні умови.

(48) У технічних умовах зазначаються:

- а) найменування та адреса об'єкта, замовника, проектувальника, вид будівництва, нормативні терміни проектування і будівництва;
- б) відомості про джерела питного водопостачання;
- в) місце приєднання до водопровідних мереж, вимоги до обладнання, вузлів приєднання;
- г) основні розрахункові інженерні параметри системи питного водопостачання, що включають:
  - гарантовану кількість і якість питної води;
  - тиск у місці підключення.

(49) Порядок розроблення та затвердження технічних умов у сфері питної води та питного водопостачання встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства.

(50) Пунктом 24 частини першої статті 1 Закону України «Про водовідведення та очищення стічних вод» визначено, що *технічні умови* - комплекс умов до інженерного забезпечення систем водовідведення, які мають відповідати його розрахунковим параметрам.

(51) Відповідно до статті 22 Закону України «Про водовідведення та очищення стічних вод» приєднання до систем централізованого водовідведення здійснюється відповідно до технічних умов, виданих підприємством централізованого водовідведення.

(52) У технічних умовах на приєднання до систем централізованого водовідведення зазначаються:

- найменування та адреса об'єкта, замовника, проектувальника;
- вид будівництва, нормативні строки проектування і будівництва;
- місце та спосіб приєднання до мереж централізованого водовідведення, вимоги до обладнання, вузлів приєднання;
- відомості про місце скидання очищених стічних вод;
- основні розрахункові інженерні параметри системи централізованого водовідведення, що включають:
  - кількість, якість і режим надходження стічних вод;
  - тиск у місці підключення;
  - умови скиду очищених стічних вод.

(53) При цьому, основною споживчою характеристикою послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, є їх надання суб'єктами господарювання, що діють на цьому ринку із застосуванням спеціального обладнання, що їм належать або ними використовуються

(експлуатуються).

(54) З огляду на наведене, невід'ємною складовою послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є видача технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.

3.2.3. Умови споживання та умови реалізації

(55) Пунктом 4 Правил № 190 визначено, що *технічні умови на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення* (далі – технічні умови) - комплекс умов та вимог до інженерного забезпечення об'єкта будівництва, реконструкції та заходів для забезпечення гідравлічних параметрів стабільної роботи систем централізованого питного водопостачання (з урахуванням забезпечення потреб пожежогасіння) та/або централізованого водовідведення.

(56) Пунктом 9 розділу II «Обов'язки виконавця послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення та споживача у сфері користування системами централізованого питного водопостачання та водовідведення» Правил № 190 споживач забезпечує виконання технічних умов та підключення об'єктів до систем централізованого питного водопостачання та водовідведення згідно із цими правилами.

(57) Розділ III Правил № 190 визначає, що приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення здійснюється відповідно до технічних умов, виданих виконавцем послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення, та розробленого і затвердженого в установленому порядку проєкту на приєднання.

(58) Для забезпечення водопостачанням та водовідведенням будівельних майданчиків (на час будівництва об'єкта) видаються технічні умови на тимчасове підключення та укладаються тимчасові угоди з водопостачання та водовідведення за тимчасовою схемою на період будівництва.

(59) Для одержання технічних умов споживач подає виконавцю послуги з централізованого водопостачання / централізованого водовідведення такі документи:

- заяву;
- опитувальний лист;
- ситуаційний план з визначенням місця розташування земельної ділянки на відповідній території - в масштабі 1 : 500 із зазначенням підземних інженерних комунікацій (при необхідності);
- копії документів, які підтверджують право власності або користування земельною ділянкою;
- вкопійовання з містобудівної документації зі схемою прив'язки до систем водопостачання та водовідведення, яка пропонується;
- копію дозволу на спеціальне водокористування та копію спеціального дозволу на користування надрами (у разі наявності обов'язку щодо їх отримання);
- розрахунок витрат водоспоживання і водовідведення об'єкта згідно з діючими нормами, завірених підписами керівника проєктної організації та замовника;
- у разі наміру замовника приєднатися до водопровідної мережі та/або мережі водовідведення, які не належать виконавцю послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення, додатково надається погодження (згода) власника цих мереж.

(60) Передумовою для приєднання об'єктів до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення є визначена виконавцем послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення технічна можливість доступу споживачів до відповідних послуг на основі оцінки впливу, визначеної Законом України «Про оцінку впливу на довкілля», підключення об'єкта за умови дотримання належного рівня надання послуг з урахуванням наявності мереж, їх пропускнуої здатності, параметрів тиску, спроможності очисних споруд.

(61) За відсутності технічних можливостей для надання послуг централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення виконавець послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення відмовляє у приєднанні.

(62) Можливість доступу до таких послуг в майбутньому визначається генеральним планом відповідного населеного пункту щодо систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення.

(63) У випадку розміщення на одній земельній ділянці кількох промислових підприємств, які скидають стічні води у систему централізованого водовідведення, виконавець послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення при видачі технічних умов передбачає встановлення контрольних колодязів на мережах водовідведення споживача для кожного з підприємств.

(64) За наявності технічної можливості для приєднання об'єкта споживача до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення, виконавець послуги з централізованого водопостачання / централізованого водовідведення видає технічні умови згідно з поданою заявою протягом десяти робочих днів з дня реєстрації відповідної заяви.

(65) Собівартість послуг з підготовки технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення визначається на підставі обґрунтованих трудовитрат, вартості одного людино-дня, виходячи із складності об'єкта підключення та категорії споживача.

(66) Строк дії технічних умов складає три роки з дня їх надання у разі неприєднання об'єкта до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення.

(67) Збільшення ліміту водоспоживання/водовідведення потребує розробки нових технічних умов.

(68) Технічні умови є підставою для розроблення проєктно-технічної документації на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення (далі – проєктно-технічна документація) згідно з державно-будівельними нормами та іншими нормативно-правовими актами і є обов'язковими для виконання.

(69) Проєктно-технічна документація розробляється відповідно до виданих виконавцем послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення технічних умов.

(70) Строк розгляду поданої на узгодження проєктно-технічної документації не може перевищувати п'ятнадцяти робочих днів з дня її отримання виконавцем послуги з

централізованого водопостачання / централізованого водовідведення.

(71) Для забезпечення водопостачання об'єкта потрібно влаштування одного водопровідного вводу. В окремих випадках для об'єктів, що потребують дублювання водопостачання і мають протипожежні водопроводи, а також при великих витратах води, виконавець послуги з централізованого водопостачання / централізованого водовідведення може дати дозвіл на влаштування додаткових вводів. На кожному вводі мають бути встановлені вузол комерційного обліку води та запірні арматура. Виконавець послуги з централізованого водопостачання / централізованого водовідведення має право визначати призначення вводів (діючих або резервних) і вимагати від споживача ліквідації зайвих вводів або влаштування додаткових. Кількість та призначення вводів визначаються на підставі проєктно-технічної документації.

(72) Приєднання об'єктів безпосередньо до водогонів не допускається.

(73) Не допускається з'єднувати мережі господарсько-питних водопроводів з мережами, по яких транспортується вода непитної якості, а також з мережами нецентралізованого водопроводу.

(74) Підключення нових вводів до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, не обладнаних комерційними приладами обліку води, не допускається.

(75) Проєкт на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення подається для узгодження виконавцю послуги з централізованого водопостачання / централізованого водовідведення у двох примірниках. Після узгодження проєкту на приєднання перший примірник залишається у виконавця послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення, а другий - повертається замовнику/споживачу.

(76) У випадках відхилень проєктно-технічної документації від технічних умов та відповідних нормативних документів виконавець послуги з централізованого водопостачання / централізованого водовідведення протягом п'ятнадцяти робочих днів з дня отримання проєкту на приєднання має надати споживачу лист із зауваженнями та рекомендаціями щодо її доопрацювання або узгодити її із зауваженнями.

(77) Ненадання споживачем виконавцю послуги з централізованого водопостачання / централізованого водовідведення доопрацьованої проєктно-технічної документації у тридцятиденний строк з дати отримання ним листа із зауваженнями та рекомендаціями є підставою для відмови у приєднанні.

(78) По завершенню будівельних робіт з влаштування водопровідного вводу та водопровідних пристроїв необхідно здійснити їх прочищення, промивання, випробування, дезінфекцію та повторне промивання.

(79) Роботи з підключення збудованої водопровідної мережі до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення виконуються виконавцем послуги з централізованого водопостачання / централізованого водовідведення на платній основі за окремим договором та при умові укладеного договору про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення. Якщо промитий трубопровід (водопровідний ввід) не було введено в експлуатацію протягом п'яти діб, даний трубопровід (водопровідний ввід) підлягає повторному промиванню.

(80) Після закінчення робіт з підключення до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення складається акт щодо їх технічної готовності, який підписується замовником, представником виконавця послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення, іншими зацікавленими сторонами в установленому законодавством порядку та разом з виконавчою документацією передається виконавцю комунальної послуги на зберігання, а другий примірник акта - замовнику.

(81) У разі зміни цільового призначення приміщення та/або запланованих змін господарської діяльності споживачів, якщо вони ведуть до зміни обсягів спожитої питної води та скидів стічних вод, у місячний строк споживачі до дати виникнення змін надають виконавцю послуги з централізованого водопостачання / централізованого водовідведення заяву та відповідні документи для одержання технічних умов та внесення змін до договору.

(82) Новий споживач у семиденний строк після прийняття об'єкта повинен письмово повідомити виконавця послуги з централізованого водопостачання / централізованого водовідведення про прийняття на себе зобов'язань щодо отримання послуг з централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення та переукладання акта розмежування майнової належності та експлуатаційної відповідальності сторін.

(83) Водопровідні мережі, що підводять воду для поливання, повинні мати запірні вентиля та вузли комерційного обліку в місці приєднання до систем централізованих питного водопостачання.

(84) У разі неможливості скиду стічних вод з території споживача у систему централізованого водовідведення самопливом застосовуються станції перекачування стічних вод. Для їх спорудження споживачі мають звернутися до виконавця послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення для одержання технічних умов на проектування та узгодження проєкту.

3.2.4. Ціна

(85) Пунктом 7 розділу III Правил № 190 визначено, що собівартість послуг з підготовки технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення визначається на підставі обґрунтованих трудовитрат, вартості одного людино-дня, виходячи із складності об'єкта підключення та категорії споживача.

(86) Витягом з наказу КП «Уманьводоканал» від 30.12.2022 № 528 «Про введення в дію калькуляцій вартості інших, крім ліцензованих, видів діяльності» визначено:

1. Затвердити калькуляції вартості інших, крім ліцензованих, видів діяльності КП «Уманьводоканал» на 2023 рік (додаються);
2. Ввести в дію з 04.01.2023 затверджені пунктом 1 цього наказу калькуляції вартості інших, крім ліцензованих, видів діяльності.

(87) Додатком 1 до вищевказаного витягу з наказу визначено, що:

- вартість розробки технічних умов, що видаються замовникам на проектування об'єктів будівництва з водопостачання – для населення 1366, 21 грн; для інших груп споживачів – 1741,25 грн;
- вартість розробки технічних умов, що видаються замовникам на проектування об'єктів будівництва з водовідведення – для населення 1404,32 грн; для інших груп споживачів – 1789,82 грн.

(88) Отже, послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення надаються на платній основі.

3.2.5. Складання переліку основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів) товарів (товарних груп)

(89) Відповідно до абзацу одинадцятого пункту 4 Правил № 190 *замовник послуг з централізованого водопостачання та водовідведення* - споживач або суб'єкт господарювання, який має намір здійснити будівництво або реконструкцію об'єкта будівництва з подальшим його приєднанням до систем централізованого водопостачання та водовідведення.

(90) Згідно з пунктом першим розділу III Правил № 190 приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення здійснюється відповідно до технічних умов, виданих виконавцем послуги з централізованого водопостачання / централізованого водовідведення, та розробленого і затвердженого в установленому порядку проекту на приєднання.

(91) Враховуючи вищезазначене, споживачі *«Інформація доступ до якої обмежено»* (централізоване водопостачання) та *«Інформація доступ до якої обмежено»* (централізоване водовідведення) не мають можливості вибору підприємства, яке надавало б послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в *«Інформація доступ до якої обмежено»* (централізоване водопостачання) та *«Інформація доступ до якої обмежено»* (централізоване водовідведення), оскільки КП «Уманьводоканал» є єдиним підприємством, яке надає вказані послуги в межах *«Інформація доступ до якої обмежено»* (централізоване водопостачання) та *«Інформація доступ до якої обмежено»* (централізоване водовідведення), тобто споживачі можуть скористатися послугами лише КП «Уманьводоканал».

(92) Отже, єдиними учасниками ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в територіальних межах *«Інформація доступ до якої обмежено»* (централізоване водопостачання) та *«Інформація доступ до якої обмежено»* (централізоване водовідведення) є:

- продавець (виконавець) – КП «Уманьводоканал», яке включено до зведеного переліку суб'єктів природних монополій з видом діяльності – централізоване водопостачання та централізоване водовідведення;
- покупці (замовники) – споживачі, які мають намір підключитися до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення та отримувати послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

3.3. Визначення товарних меж ринку

(93) У пункті 1.3 Методики визначено, що *товар* – це будь-який предмет господарського обороту, в тому числі продукція, роботи, послуги, документи, що підтверджують зобов'язання та права (зокрема цінні папери).

(94) *Товарні межі ринку* – товар (товарна група), сукупність схожих, однорідних предметів господарського обороту, в межах якої споживач за звичайних умов може перейти

від споживання певного виду предметів господарського обороту до споживання іншого.

(95) Згідно з пунктами 5.1 та 5.3 Методики товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

(96) Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими зокрема є:

- подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання тощо;
- подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників тощо;
- наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи);
- відсутність суттєвої різниці в цінах;
- взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.

(97) Стандартизованими товарами (товарними групами) можуть розглядатися товари, які мають єдину систему показників, параметрів, що характеризують товар, і у виробництві яких використовуються єдині чи однакові технічні стандарти, технічні умови, стандарти застосування тощо.

(98) Послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення є стандартизованими.

(99) Споживач може отримати вказані послуги лише у суб'єкта господарювання, який їх надає виключно в межах балансової належності систем водопостачання та водовідведення.

(100) Враховуючи споживчі, технічні, експлуатаційні властивості та характеристики, умови використання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, а також умови їх надання, вони не мають аналогів та не можуть бути замінені іншими послугами.

(101) Отже, централізоване водопостачання та централізоване водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення є послугами, які не мають замінників, а відтак у споживачів цих послуг відсутня альтернатива.

(102) За таких обставин, товарними межами ринку за показниками взаємозамінності, подібності призначення споживчих властивостей та умов використання товару є послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, які не мають товарів - замінників.

3.4. Визначення територіальних (географічних) меж ринку

(103) У пункті 1.3 Методики визначено, що *територіальні (географічні) межі ринку* – територія зі сферою взаємовідносин купівлі-продажу товару (групи товарів), в межах якої за звичайних умов споживач може легко задовольнити свій попит на певний товар і яка може бути, як правило, територією держави, області, району, міста тощо або їхніми

частинами.

(104) Відповідно до пункту 6.1 Методики територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належить до групи взаємозамінних товарів (товарної групи), є неможливим або недоцільним.

(105) Пунктом 1.3 Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, затверджених постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 22.03.2017 р. № 307 (надалі – Ліцензійні умови), визначено наступні терміни:

- централізоване водопостачання - господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, розподільних водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва, транспортування та постачання питної води;
- система централізованого водопостачання - комплекс об'єктів, споруд, водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва, транспортування та постачання питної води споживачам;
- система централізованого водовідведення (каналізація) - комплекс об'єктів, споруд, колекторів, каналізаційних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом відведення та очищення стічної води населених пунктів;
- місце провадження господарської діяльності з централізованого водопостачання - територія, у межах якої провадиться господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва, транспортування та постачання питної води, що зазначені в документах, які додаються до заяви про отримання ліцензії (з урахуванням змін до документів, поданих ліцензіатом в установленому цими Ліцензійними умовами порядку);
- місце провадження господарської діяльності з централізованого водовідведення - територія, у межах якої провадиться господарська діяльність із відведення та очищення стічної води за допомогою комплексу об'єктів, споруд, колекторів, каналізаційних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом, що зазначені в документах, які додаються до заяви про отримання ліцензії (з урахуванням змін до документів, поданих ліцензіатом в установленому цими Ліцензійними умовами порядку).

(106) З урахуванням зазначеного, характерною особливістю надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення є неможливість переміщення попиту географічно, оскільки необхідною умовою отримання даних послуг є наявність діючих систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.

(107) При визначенні територіальних (географічних) меж ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення враховано мінімальну територію, за межами якої придбання товару для споживачів є неможливим.

(108) Отримання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення можливе лише у суб'єкта

господарювання, який провадить діяльність з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення на певній території.

(109) На території *«Інформація доступ до якої обмежено»* (централізоване водопостачання) та *«Інформація доступ до якої обмежено»* (централізоване водовідведення) відсутні конкуренти КП «Уманьводоканал», що надають послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення. Централізоване водопостачання та централізоване водовідведення проводиться виключно мережею трубопроводів, які належать Підприємству на праві господарського відання.

(110) Таким чином, територіальними (географічними) межами ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення є межі розташування водопровідно-каналізаційних систем, що перебувають та закріплені за ним на праві господарського відання та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам).

(111) При остаточному визначенні територіальних (географічних) меж ринку визначальною є менша здатність до переміщення або попиту, або пропозиції.

(112) Отже, територіальними (географічними) межами ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення є територія *«Інформація доступ до якої обмежено»* (централізоване водопостачання) та *«Інформація доступ до якої обмежено»* (централізоване водовідведення), де розташовані водопровідні та каналізаційні системи, які належать КП «Уманьводоканал» на праві господарського відання та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам).

3.5. Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єктів господарювання на ринку – часові межі ринку

(113) У пункті 1.3 Методики визначено, що *часові межі ринку* – час стабільності ринку, тобто період, протягом якого структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції на ньому істотно не змінюються.

(114) Відповідно до пунктів 7.1 та 7.2 Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило - рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.

(115) У випадках, коли період повного обороту авансованого капіталу у виробництві відповідного товару є більшим, ніж один рік, як часові межі ринку як правило визначається проміжок часу, який дорівнює від одного до трьох зазначених періодів обороту капіталу.

(116) Протягом періоду з січня 2023 року (введення в дію затвердженої калькуляції вартості інших, крім ліцензованих, видів діяльності КП «Уманьводоканал» на 2023 рік) по лютий 2024 (дата останньої відповіді Підприємства) КП «Уманьводоканал» залишалось єдиним виконавцем послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.

(117) Часовими межами досліджуваного ринку визначено період з січня 2023 року

по лютий 2024 року, тобто проміжок часу, протягом якого незмінними залишались структура ринку, співвідношення попиту і пропозиції на ньому.

3.6. Визначення потенційних конкурентів

(118) Згідно з пунктом 9.1 Методики потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання: які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.

(119) Згідно із положеннями статті 1 Закону України «Про природні монополії» *природна монополія* – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).

(120) Частиною першою статті 5 Закону України «Про природні монополії» визначено, що відповідно до цього закону регулюється діяльність суб'єктів природних монополій у сферах централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

(121) Отже, ринок в даній сфері діяльності знаходиться в стані природної монополії, характерні ознаки якого визначені в абзаці першому частини другої статті 1 Закону України «Про природні монополії».

(122) Внаслідок технологічних особливостей водопостачання та водовідведення, а також з огляду на обмеження, що пов'язані з територією розміщення (розташування) водопровідних та каналізаційних систем, конкуренція на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення – відсутня, тому потенційні конкуренти у Підприємства відсутні.

3.7. Визначення бар'єрів для вступу на ринок

(123) У пункті 1.3 Методики визначено, що *бар'єри вступу на ринок* – обставини, які перешкоджають новим суб'єктам господарювання почати конкурувати на рівних із суб'єктами господарювання, що вже діють на певному товарному ринку.

(124) Відповідно до пункту 9.2 Методики, бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).

(125) Як було зазначено вище, КП «Уманьводоканал» включено до зведеного переліку суб'єктів природних монополій з видом діяльності – централізоване водопостачання та централізоване водовідведення; територія діяльності – *«Інформація доступ до якої обмежено»*.

(126) Відповідно до пункту 28 частини першої статті 7 Закону України «Про ліцензування

відів господарської діяльності» діяльність у сфері централізованого водопостачання та централізованого водовідведення підлягає ліцензуванню.

(127) При цьому, внаслідок технологічних особливостей ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, конкуренція на них відсутня.

(128) Отже, бар'єрами вступу на досліджуваний ринок є адміністративні, економічні та організаційні обмеження, пов'язані із необхідністю отримання дозвільних документів побудови (модернізації) відповідної інфраструктури, що потребує значних капіталовкладень та тривалого часу.

3.8. Загальні висновки щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

(129) Враховуючи викладене, КП «Уманьводоканал» в територіальних межах *«Інформація доступ до якої обмежено»* (централізоване водопостачання) та *«Інформація доступ до якої обмежено»* (централізоване водовідведення), де розташовані водопровідні та каналізаційні системи, які належать КП «Уманьводоканал» на праві господарського відання та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам), не має конкурентів на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, а відтак споживачі не мають можливості отримувати такі послуги від інших суб'єктів господарювання.

(130) Відповідно до абзацу другого частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо на цьому ринку у нього немає жодного конкурента.

(131) Таким чином, КП «Уманьводоканал» у період з січня 2023 року по лютий 2024 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в межах *«Інформація доступ до якої обмежено»* (централізоване водопостачання) та *«Інформація доступ до якої обмежено»* (централізоване водовідведення), де розташовані водопровідні та каналізаційні системи, які належать КП «Уманьводоканал» на праві господарського відання та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам), з часткою 100% , оскільки на цьому ринку в нього не було жодного конкурента.

4. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

(132) Діяльність у сфері надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення протягом досліджуваного періоду з січня 2023 року по лютий 2024 року регулювалась, зокрема:

- Законом України «Про питну воду та питне водопостачання» від 10.02.2002 № 2918-III (далі – Закон¹);
- Законом України «Про водовідведення та очищення стічних вод» від 12.01.2023 № 2887-IX;
- Законом України «Про метрологію та метрологічну діяльність» від 05.06.2014 № 1314-VII (далі – Закон²);

- Правилами № 690;
- Правилами № 190;
- Технічним регламентом законодавчо регульованих засобів вимірювальної техніки, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 13.01.2016 № 94 (далі – Технічний регламент № 94);
- Технічним регламентом засобів вимірювальної техніки, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 24.02.2016 № 163 (далі – Технічний регламент № 163);
- Порядком ведення Реєстру затверджених типів засобів вимірювальної техніки, затвердженим наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 13.07.2016 № 1161, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 03.08.2016 за № 1081/29211 (далі – Порядок).

(133) Відповідно до пункту 1 розділу III «Приєднання об'єктів до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення» Правил № 190 приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення здійснюється відповідно до технічних умов (додаток 2 до Правил № 190), виданих виконавцем послуги з централізованого водопостачання / централізованого водовідведення, та розробленого і затвердженого в установленому порядку проекту на приєднання.

(134) Згідно з пунктом 9 розділу III «Приєднання об'єктів до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення» Правил № 190 технічні умови повинні включати:

- місце та спосіб підключення до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення;
- обсяг та тиск води, режим водопостачання;
- обсяги, вид та показники якості стічних вод, що скидаються;
- рекомендовані матеріали труб та перелік арматури і обладнання на них, глибину залягання трубопроводів;
- **місце встановлення приладів обліку води, їх діаметр, тип, параметри, вимоги до встановлення;**
- умови для влаштування проміжного резервуара, насосів - підвищувачів тиску, регуляторів тиску та обмежувачів;
- графічний матеріал із нанесенням відповідних інженерних мереж, місця приєднання до них об'єкта, місце розмежування балансової належності;
- термін дії технічних умов.

(135) Відповідно до пункту 1 розділу V «Порядок обліку та визначення обсягів спожитих послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення» Правил № 190 споживачі, які приєднані або мають намір приєднатися до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, зобов'язані забезпечити наявність у них засобів вимірювальної техніки, **за умови їх відповідності вимогам Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» та іншим нормативно-правовим актам, що містять вимоги до таких засобів вимірювальної техніки.**

(136) При цьому, додатком 2 до Правил № 190 є типова форма технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.

(137) Зазначені технічні умови складаються з таких розділів:

- основні відомості (в яких відображається інформація про замовника та об'єкт будівництва);

- умови водопостачання (в яких зазначено потребу у воді, нормативні вимоги, місце підключення тощо);
- умови водовідведення (в яких відображаються санітарно-технічні показники стічних вод, нормативні вимоги, місце приєднання, особливі умови).

(138) Пунктом 8 розділу «Умови водопостачання» типової форми технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та водовідведення (додаток 2 до Правил № 190) передбачено, що у таких технічних умовах зазначається: «*на водопровідному вводі комерційний облік обладнати _____ (місце установки, тип лічильника, діаметр)*» (мова оригіналу).

(139) При цьому, статтею 41 Закону¹ встановлено, що підприємства питного водопостачання незалежно від форми власності ведуть первинний контроль якості питної води та здійснюють комерційний облік послуг з централізованого питного водопостачання, безстроково зберігають первинні дані та безоплатно надають їх центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері житлово-комунального господарства, міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади в межах їх повноважень, визначених законами України.

(140) Облік у сфері питного водопостачання здійснюється підприємствами питного водопостачання і споживачами за допомогою технічних засобів, **що відповідають вимогам технічних регламентів.**

(141) Пунктом 6 частини першої статті 1 Закону² визначено, що *засоби вимірювальної техніки* – засоби вимірювань, вимірювальні системи, матеріальні міри, стандартні зразки та будь-які частини засобів вимірювань або вимірювальних систем, якщо ці частини можуть бути об'єктом спеціальних вимог та окремого оцінювання відповідності.

(142) Пунктом 7 частини першої статті 1 Закону² визначено, що *затвердження типу засобу вимірювальної техніки* – рішення призначеного органу з оцінки відповідності, прийняте на основі звіту про оцінку типу, про те, що тип засобу вимірювальної техніки відповідає встановленим вимогам і може використовуватися у сфері законодавчо регульованої метрології у спосіб, за якого він, як очікується, забезпечить надійні результати вимірювань протягом визначеного періоду часу.

(143) Пунктом 23 частини першої статті 1 Закону² визначено, що *тип засобу вимірювальної техніки* – сукупність засобів вимірювальної техніки того самого призначення, які мають один і той самий принцип дії, подібну конструкцію та виготовлені за тією самою технічною документацією.

(144) Згідно з частиною першою та четвертою статті 8 Закону² у сфері законодавчо регульованої метрології застосовуються засоби вимірювальної техніки, які відповідають вимогам щодо точності, регламентованим для таких засобів, у встановлених умовах їх експлуатації.

(145) Законодавчо регульовані засоби вимірювальної техніки дозволяється застосовувати, випускати з виробництва, ремонту та в продаж і видавати напрокат лише за умови їх відповідності цьому закону та іншим нормативно-правовим актам, що містять вимоги до таких засобів вимірювальної техніки.

(146) Відповідно до частини другої статті 16 Закону² призначені органи з оцінки відповідності повідомляють науковому метрологічному центру, уповноваженому

центральною органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері метрології та метрологічної діяльності, на ведення реєстру затверджених типів засобів вимірювальної техніки, про видані ними сертифікати перевірки типу засобів вимірювальної техніки.

(147) Сертифікат затвердження типу засобу вимірювальної техніки є документом, який засвідчує, що тип засобу вимірювальної техніки затверджено.

(148) Порядок ведення реєстру затверджених типів засобів вимірювальної техніки встановлюється нормативно-правовим актом центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері метрології та метрологічної діяльності.

(149) Технічними регламентами можуть встановлюватися вимоги щодо надання призначеними органами з оцінки відповідності іншої інформації, пов'язаної з виконанням ними процедур оцінки відповідності законодавчо регульованих засобів вимірювальної техніки.

(150) Технічний регламент № 94 встановлює вимоги, яким повинні відповідати засоби вимірювальної техніки, які призначені для застосування у сфері законодавчо регульованої метрології, коли вони надаються на ринку та/або вводяться в експлуатацію для виконання завдань, пов'язаних з вимірюваннями.

(151) Технічний регламент № 163 встановлює вимоги до засобів вимірювальної техніки та розроблений на основі Директиви 2014/32/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 26 лютого 2014 року про гармонізацію законодавства держав-членів стосовно надання на ринку вимірювальних приладів.

(152) Згідно з пунктами 11 та 12 Технічного регламенту № 94 засоби вимірювальної техніки повинні відповідати положенням, що регулюють їх введення в експлуатацію з урахуванням місцевих кліматичних умов. Для цього необхідно вибрати відповідні верхню і нижню межі температури з таблиці 1 додатка 2 і визначити умови вологості (з конденсацією або без конденсації), а також врахувати відкритість чи закритість передбачуваного місця використання.

(153) Якщо для засобів вимірювальної техніки визначені різні класи точності:

1) у національних стандартах або технічних специфікаціях для певних засобів вимірювальної техніки можуть бути зазначені класи точності, які слід використовувати для певної сфери застосування таких засобів;

2) в усіх інших випадках визначаються класи точності, які повинні використовуватися для певної сфери застосування засобів вимірювальної техніки в межах визначених класів точності, за умови, що використання всіх класів точності дозволяється на території України.

(154) У випадках, зазначених у підпунктах 1 або 2 цього пункту, можуть бути використані засоби вимірювальної техніки більш високого класу точності, якщо власник робить такий вибір.

(155) Аналогічні положення також містяться у пунктах 10 та 11 Технічного регламенту № 163.

(156) Відповідно до пункту 2 Порядку Реєстр затверджених типів засобів вимірювальної

техніки (далі – Реєстр) є електронною базою даних, що містить відомості про затверджені типи засобів вимірювальної техніки.

(157) Згідно із пунктом 3 Порядку формування та ведення Реєстру забезпечуються науковим метрологічним центром – державним підприємством «Всеукраїнський державний науково-виробничий центр стандартизації, метрології, сертифікації та захисту прав споживачів» (далі – ДП «Укрметртестстандарт») шляхом унесення відомостей про затверджені типи засобів вимірювальної техніки та доповнень до них.

(158) Відповідно до пункту 4 Порядку ДП «Укрметртестстандарт» забезпечує оприлюднення Реєстру на своєму вебсайті.

(159) Отже, для обліку обсягу споживання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення споживачами можуть встановлюватись **будь-які засоби обліку води, що занесені до Реєстру**. При цьому, обрання класу точності засобу вимірювальної техніки є **виключним правом його власника** - споживача таких послуг.

5. ЗЛОВЖИВАННЯ МОНОПОЛЬНИМ (ДОМІНУЮЧИМ) СТАНОВИЩЕМ

5.1. Обставини справи

(160) Листом від 28.11.2023 № 2487/07 (вх. Відділення від 04.12.2023 № 60-01/3942) КП «Уманьводоканал» надало до Відділення 10 копій технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, з числа виданих КП «Уманьводоканал» протягом 2023 року.

(161) За результатами аналізу таких технічних умов Відділенням встановлено, що в пункті 8 розділу «умови водопостачання» технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення від 03.02.2023 № 15, від 09.05.2023 № 45, від 01.06.2023 № 54, від 12.06.2023 № 60, від 28.06.2023 № 82, від 03.08.2023 № 120, від 24.08.2023 № 150, від 13.09.2023 № 180, від 25.09.2023 № 207 та від 16.11.2023 № 236 КП «Уманьводоканал» вказало «на водопровідному вводі комерційний облік обладнати *в місці входу водопровідного вводу до приміщення об'єкту. **Встановити лічильник класу точності не менше R-160***» (метрологічний клас точності «С»).

(162) Тобто, у вищевказаних технічних умовах КП «Уманьводоканал» встановило умови не до типу та діаметру вузла обліку води, а до його діапазону вимірювання (метрологічного класу точності).

(163) Листом від 18.12.2023 № 2554/07 (вх. Відділення від 19.12.2023 № 60-01/4117) КП «Уманьводоканал» надало пояснення щодо встановлення КП «Уманьводоканал» в технічних умовах на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, зокрема в пункті 8 розділу «умови водопостачання» вимоги встановити лічильник класу точності не менше R-160 (метрологічний клас точності «С»), зокрема Підприємство зазначило, що у відповідності до пункту 6.1.4 ДСТУ 8994:2020 «Вузли обліку холодної питної води. Технічні вимоги» (далі – ДСТУ) засіб вимірювальної техніки обліку холодної питної води перевіряють на **рекомендоване значення діапазону витрат холодної питної води** в робочому положенні засобу вимірювальної техніки на трубопроводі, метрах кубічних за годину, за умови, що засіб вимірювальної техніки DN 15 – DN 40 має відповідати $Q_3/Q_1 \geq 160$. Тобто, за цим

стандартом, діаметру лічильника 15 мм відповідає класу точності R 160. Але вибір щодо класу точності вузла обліку залишається за споживачем.

(164) Разом з тим, Відділенням з'ясовано, що ДСТУ установлює вимоги щодо вибору, проектування та улаштування засобів вимірювальної техніки для обліку холодної питної води та поширюється на вузли:

- комерційного обліку холодної питної води, що встановлюють вперше, реконструюють або модернізують;
- розподільного обліку холодної питної води, що встановлюють в нових, реконструйованих, капітально відремонтованих будівлях та в їхніх приміщеннях.

(165) Розділом 4 «Позначки та скорочення» ДСТУ визначено, що у цьому стандарті вжито та використано, зокрема, такі позначки та скорочення:

- ЗВТ — засіб вимірювальної техніки;
- ХПВ — холодна питна вода;
- Q1 — найменше значення витрати, в метрах кубічних за годину, за якого ЗВТ обліку ХПВ забезпечує показання, що відповідають вимогам до максимально допустимих похибок (мінімальна витрата);
- Q3 — найбільше значення витрати, в метрах кубічних за годину, за якого ЗВТ обліку ХПВ задовільно працює за нормальних умов експлуатації, тобто за сталих або переривчастих умов потоку (номінальна витрата);
- Q4 — найбільше значення витрати, в метрах кубічних за годину, за якого ЗВТ обліку ХПВ задовільно працює без погіршення характеристик протягом короткого періоду часу (максимальна витрата).

(166) Відповідно до пункту 5.1 розділу 5 «Загальні положення» ДСТУ для організації процесу контролю та обліку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення між водопостачальною організацією та споживачами цих послуг, для підготовки проектної документації щодо облаштування вузлів обліку ХПВ під час укладання або переукладання договорів з надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення або в разі встановлення вузлів технологічного обліку води необхідно дотримуватися вимог чинного законодавства.

(167) Згідно з підпунктом 6.1.3 пункту 6.1 «Вибір ЗВТ обліку ХПВ» розділу 6 «Вибір, проектування та улаштування ЗВТ обліку ХПВ» ДСТУ оснащення окремих приміщень у будівлях вузлами розподільного обліку та обладнанням інженерних систем для забезпечення такого обліку здійснюють у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства.

(168) При цьому, підпунктом 6.1.4 пункту 6.1 «Вибір ЗВТ обліку ХПВ» розділу 6 «Вибір, проектування та улаштування ЗВТ обліку ХПВ» ДСТУ передбачено, що ЗВТ обліку ХПВ перевіряють на:

а) пропускання розрахункової максимальної витрати ХПВ, q_c , в літрах за секунду, згідно з нормами [9], враховуючи, за наявності, розрахункові пожежні витрати ХПВ, q_{ff} , в літрах за секунду, за умови, що: $Q4 \geq 3,6 \times (q_c + q_{ff})$;

б) спроможність вимірювання розрахункових мінімальних витрат ХПВ, q_c $hr \min$, в метрах кубічних за годину, за умови, що: $Q1 \leq q_c \text{ hr min}$

в) **рекомендоване значення діапазону витрат ХПВ** в робочому положенні ЗВТ на трубопроводі, метрах кубічних за годину, за умови, що:

ЗВТ dn15 — dn40 $Q3/Q1 \geq 160$;

ЗВТ dn50 $Q3/Q1 \geq 250$;

ЗВТ dn>65 Q3/Q1≥315.

(169) Відтак, підпункт «в» визначає саме **рекомендоване** значення діапазону витрат ХПВ в робочому положенні ЗВТ на трубопроводі, метрах кубічних за годину, **за умови**, що: ЗВТ DN 15 – DN 40 має відповідати $Q_3/Q_1 \geq 160$, а не встановлює вимоги до діапазону вимірювання (метрологічного класу точності) засобу вимірювальної техніки, який споживачу необхідно встановити.

(170) Також, підпунктом 6.3.1. пункту 6.3 «Способи збільшення точності обліку ХПВ» ДСТУ передбачено, що для об'єктивного врахування витрат води **рекомендовано** застосовувати ЗВТ обліку ХПВ з максимально широким діапазоном витрат Q_3/Q_1 відповідно до умови «в» підпункту 6.1.4.

(171) Отже, ДСТУ не вимагає, а **рекомендує** використовувати ЗВТ комерційного та розподільного обліку ХПВ із вищевказаними показниками.

(172) При цьому, чинним законодавством не встановлено жодних обов'язкових вимог щодо діапазону вимірювання (метрологічного класу точності) засобу вимірювальної техніки.

(173) Варто зазначити, що вартість засобу вимірювальної техніки з діапазоном вимірювання R160 (метрологічного класу «С») значно перевищує вартість засобу вимірювальної техніки з діапазоном вимірювання R40 та R80 метрологічного класу «А» і «В» відповідно, які також занесені до Реєстру.

(174) Порівняльна інформація щодо вартості лічильників холодної води діапазонів вимірювання, зокрема R80 та R160 (метрологічних класів точності «В» та «С»), використана з даних Інтернет-ресурсів, зокрема даних ТСТ ГРУП (офіційний дилер торгової марки - Apator, Rowogaz), що зафіксовано актом фіксації інформації від 19.03.2024 (для прикладу), та даних RMM TRADE, що зафіксовано актом фіксації інформації від 10.04.2024 (для прикладу).

(175) Вартість засобів вимірювальної техніки (засобів обліку холодної води) згідно з даних **вебсайту ТСТ ГРУП виробництва «Apator Rowogaz» 19.03.2024 становила:**

Діапазон вимірювання R80 (метрологічний клас точності «В»):

- лічильник холодної води rowogaz js 1,6 dn15 smart+ – **798,00 грн;**

Діапазон вимірювання R160 (метрологічний клас точності «С»):

- лічильник холодної води rowogaz js 1,6 dn15 smart c+ – **1848,00 грн;**
- лічильник холодної води rowogaz js 90-4,0 dn20 smart c+ – **1974,00 грн.**

(176) Вартість засобів вимірювальної техніки (засобів обліку холодної води) згідно з даних **вебсайту RMM TRADE 10.04.2024 становила:**

Діапазон вимірювання R80 (метрологічний клас точності «В») (на вебсайті були визначені параметри – *марка/бренд, метрологічний клас точності, діапазон вимірювання, спочатку найнижча вартість*):

- **найнижча** вартість Gross ETK-UA R80 DN15 L=110мм – **540 грн;**
- Ecomess PICOFLUX DN15 L=110мм – **600 грн.**

Діапазон вимірювання R160 (метрологічний клас точності «С») (на вебсайті були

визначені параметри – *марка/бренд, метрологічний клас точності, діапазон вимірювання, спочатку найнижча вартість*):

- **найнижча** Maddalena CD ONE TRP DN15 – **1 625 грн;**
- Maddalena CD ONE TRP DN20 – **1960 грн.**

(177) За результатами порівняльного аналізу вартості засобів вимірювальної техніки (засобів обліку холодної води) діапазонів вимірювання R80 та R160 (метрологічних класів точності «В» та «С» відповідно), зокрема виробництва «Apator Powogaz», **вартість** засобів вимірювальної техніки (засобів обліку холодної води) діапазону вимірювання R160 (метрологічного класу точності «С») є **вищою** за засоби вимірювальної техніки (засоби обліку холодної води) діапазону вимірювання R80 (метрологічного класу точності «В») **на щонайменше 1000 грн.**

(178) Наведене свідчить, що вартість засобів вимірювальної техніки (засобів обліку холодної води) діапазону вимірювання R160 (метрологічного класу точності «С»), **суттєво різняться** у порівнянні з вартістю засобів вимірювальної техніки (засобів обліку холодної води) діапазону вимірювання R80 (метрологічного класу точності «В»).

(179) При цьому, відповідно до норм чинного законодавства **споживач** послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення **має право самостійно обирати засіб вимірювальної техніки (засіб обліку води) з Реєстру**, із урахуванням: норм законодавства, вихідних даних отриманих від виробника, рекомендацій отриманих від постачальника послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

(180) Також, чинними законодавчими актами у сфері централізованого водопостачання та централізованого водовідведення **обов'язкових вимог щодо встановлення** засобу вимірювальної техніки (засобу обліку води) **певного метрологічного класу** (класу точності) **не передбачено.**

(181) Отже, жодним нормативно-правовим актом не встановлено право суб'єкта господарювання, який надає послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення та видає технічні умови на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, визначати конкретні характеристики засобу вимірювальної техніки (засобу обліку води), який має бути встановлений замовником на об'єкті, зокрема, його діапазон вимірювання, метрологічний клас точності або певну його марку, вид або виробника засобу обліку тощо.

(182) Таким чином, технічні умови не повинні містити умов, не передбачених чинним законодавством для споживачів послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, щодо встановлення засобу вимірювальної техніки (вузла обліку води) певного класу.

(183) Однак, попри відсутність в чинному законодавстві обмежень щодо діапазону вимірювання (метрологічного класу точності) для обрання засобу вимірювальної техніки (засобу обліку води), КП «Уманьводоканал» в технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення встановлює умови/вимоги **«Встановити лічильник класу точності не менше R-160»** (метрологічний клас точності «С»), наслідком невиконання яких є неможливість здійснити підключення об'єкта споживача до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, які належать КП «Уманьводоканал»

на праві господарського відання та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам), що в подальшому може призвести до неможливості отримання споживачем послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

5.2. Неможливість вчинення таких дій за умов існування значної конкуренції на ринку

(184) Враховуючи вищевикладене, Відділенням встановлено, що характерною рисою відносин КП «Уманьводоканал» із споживачами його послуг є нав'язування їм своєї поведінки та певних умов, які останні змушені виконувати задля отримання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

(185) Зазначені дії КП «Уманьводоканал» свідчать про спрямованість на задоволення інтересів лише однієї сторони – вказаного комунального підприємства за рахунок інтересів другої – споживачів.

(186) Така поведінка КП «Уманьводоканал» стала можливою лише внаслідок відсутності вибору для споживачів інших виконавців послуг централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в межах *«Інформація доступ до якої обмежено»* та *«Інформація доступ до якої обмежено»*.

(187) Завдяки монопольному (домінуючому) становищу КП «Уманьводоканал» мало можливість нав'язувати споживачам певні умови в технічних умовах на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, які не передбачені нормами чинного законодавства, для можливості отримання цих послуг, що може мати наслідком обмеження прав та ущемлення інтересів споживачів послуг.

(188) Така поведінка притаманна саме монопольному утворенню, оскільки у взаємовідносинах із суб'єктом господарювання, що має монопольну владу, споживачі його послуг знаходяться з ним у нерівних умовах, змушені погоджуватись на всі вимоги та умови для можливості отримання послуг та фактично позбавлені захисту своїх прав та законних інтересів.

6. КВАЛІФІКАЦІЯ ДІЙ ВІДПОВІДАЧА ТА ВИСНОВКИ ЩОДО ЗЛОВЖИВАННЯ ВІДПОВІДАЧЕМ МОНОПОЛЬНИМ (ДОМІНУЮЧИМ) СТАНОВИЩЕМ

(189) Встановлення КП «Уманьводоканал» в технічних умовах на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення умов щодо встановлення засобу вимірювальної техніки з діапазоном вимірювання не менше R-160 метрологічний клас точності «С»), що не передбачено чинними нормативно-правовими актами у сфері централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, може призвести до додаткових витрат споживачів, які користуються послугами з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, та, як наслідок, до ущемлення їх інтересів при отриманні вказаних послуг (у зв'язку з обмеженням вибору засобу вимірювальної техніки (засобу обліку води) та порівняно більшими витратами на засіб вимірювальної техніки (засіб обліку води) необхідного діапазону вимірювання (метрологічного класу точності).

(190) Такі дії КП «Уманьводоканал» були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в межах **«Інформація доступ до якої обмежено»** (централізоване водопостачання) та **«Інформація доступ до якої обмежено»** (централізоване водовідведення), де розташовані водопровідні та каналізаційні системи, які належать КП «Уманьводоканал» на праві господарського відання та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам), адже в такому випадку споживачі мали б можливість обирати між кількома виконавцями, та, у разі ущемлення їх інтересів, обрали б іншого виконавця таких послуг.

(191) У випадку ж відсутності конкуренції на відповідному ринку і, як наслідок, відсутності у споживачів альтернативи щодо придбання таких послуг, інакше ніж у КП «Уманьводоканал», вищезазначені дії можуть призвести до настання негативних для споживачів наслідків.

(192) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монополічним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монополічне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

(193) Згідно з пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» порушенням законодавства про захист економічної конкуренції є зловживання монополічним (домінуючим) становищем.

(194) Таким чином, дії КП «Уманьводоканал», які полягають у встановленні в технічних умовах на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення умов щодо встановлення засобу вимірювальної техніки з діапазоном вимірювання не менше R-160 (метрологічний клас точності «С»), що не передбачено чинними нормативно-правовими актами у сфері централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим частиною першою статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополічним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в межах **«Інформація доступ до якої обмежено»** (централізоване водопостачання) та **«Інформація доступ до якої обмежено»** (централізоване водовідведення), де розташовані водопровідні та каналізаційні системи, які належать КП «Уманьводоканал» на праві господарського відання та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам), що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, яке було б неможливим за умов існування значної конкуренції на цьому ринку.

7. ЗАПЕРЕЧЕННЯ ВІДПОВІДАЧА ТА ЇХ СПРОСТУВАННЯ

(195) КП «Уманьводоканал» листом від 31.05.2024 №1102/07 (вх. Відділення від 06.06.2024 № 60-01/2126) надало наступні заперечення по змісту Подання (далі – Заперечення).

7.1. Щодо монопольного (домінуючого) становища КП «Уманьводоканал»

(196) Підприємство зазначило, що згідно з пунктом 107 Подання на території «Інформація доступ до якої обмежено» (централізоване водопостачання) та «Інформація доступ до якої обмежено» (централізованого водовідведення) відсутні конкуренти КП «УМАНЬВОДОКАНАЛ», що надають послуги з централізованого водопостачання та водовідведення проводяться виключно мережею трубопроводів, які належать Підприємству на праві господарського відання.

(197) Відповідно до пункту 127 Подання КП «УМАНЬВОДОКАНАЛ» в територіальних межах «Інформація доступ до якої обмежено» (централізоване водопостачання) та «Інформація доступ до якої обмежено» (централізованого водовідведення), де розташовані водопровідні та каналізаційні системи, які належать КП «УМАНЬВОДОКАНАЛ» на праві господарського відання та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам), не має конкурентів на ринках послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, а відтак споживачі не мають можливості отримувати такі послуги від інших суб'єктів господарювання.

(198) Тобто, фактично Північним міжобласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України взято інформацію про ліцензію КП «УМАНЬВОДОКАНАЛ» та інформацію про водопровідні та каналізаційні системи, які належать Підприємству, і зроблено висновок, що КП «УМАНЬВОДОКАНАЛ» має монопольне (домінуюче) становище.

(199) Листом від 26.02.2024 № 433/07 (вх. Відділення від 06.03.2024 № 60-01/892) КП «Уманьводоканал» повідомило, що на підставі ліцензії, виданої Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, є **надавачем послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в межах «Інформація доступ до якої обмежено» (централізоване водопостачання) та «Інформація доступ до якої обмежено» (централізованого водовідведення).**

(200) Приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення здійснюється відповідно до технічних умов, виданих виконавцем послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, та розробленого і затвердженого в установленому порядку проєкту на приєднання (пункт 1 розділу 3 Правил № 190). Відповідно, у разі потреби **приєднання споживачів до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення та отримання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в межах вказаних територіальних меж, Підприємство видає технічні умови на приєднання до таких систем.**

(201) Частиною першою статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, зокрема, якщо **на цьому ринку у нього немає жодного конкурента.**

(202) При цьому, КП «Уманьводоканал» зазначило, що не володіє інформацією про можливих конкурентів із надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.

(203) Крім того, в Запереченнях КП «Уманьводоканал» не спростовує та не заперечує, що у період з січня 2023 року по лютий 2024 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в межах **«Інформація доступ до якої обмежено»** (централізоване водопостачання) та **«Інформація доступ до якої обмежено»** (централізоване водовідведення), де розташовані водопровідні та каналізаційні системи, які належать КП «Уманьводоканал» на праві господарського відання та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам), з часткою 100% , оскільки на цьому ринку в нього не було жодного конкурента.

(204) Водночас, Відділенням здійснено дослідження становища КП «Уманьводоканал» на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в територіальних межах **«Інформація доступ до якої обмежено»** (централізоване водопостачання) та **«Інформація доступ до якої обмежено»** (централізоване водовідведення), де розташовані водопровідні та каналізаційні системи, які належать КП «Уманьводоканал» на праві господарського відання та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам), керуючись Методикою, з урахуванням пункту 2.2 Методики та статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

7.2. Щодо встановлених в технічних умовах на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення умов щодо встановлення засобу виміральної техніки з діапазоном вимірювання не менше R-160 (метрологічний клас точності «С»)

(205) Підприємство зазначило, що відповідно до пункту 6.1.4 ДСТУ 8994:2020 «Вузли обліку холодної питної води. Технічні вимоги» засіб виміральної техніки обліку холодної питної води перевіряють на рекомендоване значення діапазону витрат холодної питної води в робочому положенні засобу виміральної техніки на трубопроводі, метрах кубічних за годину, за умови що засіб виміральної техніки DN15-DN40 відповідає $Q_3/Q_1 > 160$. За цим стандартом діаметру лічильника 15 мм відповідає клас точності R-160.

(206) КП «УМАНЬВОДОКАНАЛ» при видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання/централізованого водовідведення, з урахуванням пункту 9 Правил № 190 та пункту 6.1.4 ДСТУ 8994:2020 «Вузли обліку холодної питної води. Технічні вимоги», зазначало параметри засобу обліку, а саме метрологічний клас точності R-160. Але вибір щодо класу точності вузла обліку залишається за споживачем. Про даний факт КП «Уманьводоканал» зазначав у відповіді на вимогу Відділення від 07.12.2023 №60-02/5162.

(207) У Поданні не досліджено питання чи погоджувались всі споживачі на встановлення лічильника R-160 протягом 2023 року, чи встановлювали інші лічильники після отримання технічних умов.

(208) При надходженні звернень від споживачів із заявами про встановлення вузлів комерційного обліку з нижчим класом точності, КП «УМАНЬВОДОКАНАЛ» постійно зазначав у відповідях про те, що це не є вимогою, а лише рекомендація (копії звернень та відповідей на них додаємо).

(209) Окрім того, в інформаційній системі реєстр судових рішень України відсутні інформація про судовий спір між КП «УМАНЬВОДОКАНАЛ» та споживачами щодо оскарження технічних умов в частині визначення класу точності не менше R-160.

(210) Однак, як вже було зазначено вище, підпунктом 6.1.4 пункту 6.1 «Вибір ЗВТ обліку ХПВ» розділу 6 «Вибір, проектування та улаштування ЗВТ обліку ХПВ» ДСТУ передбачено, що ЗВТ обліку ХПВ перевіряють на:

а) пропускання розрахункової максимальної витрати ХПВ, q_c , в літрах за секунду, згідно з нормами [9], враховуючи, за наявності, розрахункові пожежні витрати ХПВ, q_{ff} , в літрах за секунду, за умови, що: $Q_4 \geq 3,6 \times (q_c + q_{ff})$;

б) спроможність вимірювання розрахункових мінімальних витрат ХПВ, q_c hr min , в метрах кубічних за годину, за умови, що: $Q_1 \leq q_c$ hr min

в) **рекомендоване** значення діапазону витрат ХПВ в робочому положенні ЗВТ на трубопроводі, метрах кубічних за годину, за умови, що:

ЗВТ dn15 — dn40 $Q_3/Q_1 \geq 160$;

ЗВТ dn50 $Q_3/Q_1 \geq 250$;

ЗВТ dn>65 $Q_3/Q_1 \geq 315$.

(211) Відтак, підпункт «в» визначає саме **рекомендоване** значення діапазону витрат ХПВ в робочому положенні ЗВТ на трубопроводі, метрах кубічних за годину, за умови, що: ЗВТ DN 15 – DN 40 має відповідати $Q_3/Q_1 \geq 160$, а не встановлює вимоги до діапазону вимірювання (метрологічного класу точності) засобу вимірювальної техніки, який споживачу необхідно встановити.

(212) Отже, ДСТУ не вимагає, а **рекомендує** використовувати ЗВТ комерційного та розподільного обліку ХПВ із вищевказаними показниками.

(213) Водночас, діапазон вимірювання R співвідноситься з метрологічним класом точності, зокрема, діапазон вимірювання R 160 співвідноситься з метрологічним класом точності «С».

(214) Твердження КП «Уманьводоканал» про те, що встановлення КП «Уманьводоканал» в технічних умовах на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення умов щодо встановлення засобу вимірювальної техніки з діапазоном вимірювання не менше R-160 метрологічний клас точності «С») не є вимогою, а є лише рекомендацією не відповідає дійсності з огляду на те, що КП «Уманьводоканал» в технічних умовах на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення від 03.02.2023 № 15, від 09.05.2023 № 45, від 01.06.2023 № 54, від 12.06.2023 № 60, від 28.06.2023 № 82, від 03.08.2023 № 120, від 24.08.2023 № 150, від 13.09.2023 № 180, від 25.09.2023 № 207 та від 16.11.2023 № 236 КП «Уманьводоканал» не рекомендувало, а вказало, що «на водопровідному ввіді комерційний облік обладнати в місці входу водопровідного вводу до приміщення об'єкту. **Встановити лічильник класу точності не менше R-160**» (метрологічний клас точності «С»). Водночас, для прикладу, в пункті 8 «на водопровідному ввіді комерційний облік обладнати» технічних умов від 02.09.2022 № 57 вказано «у водопровідному колодязі, на місці підключення до трубопроводу, **рекомендовано** лічильник типу «макрохід»...».

(215) Таким чином, в технічних умовах на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, зокрема, від 03.02.2023 № 15, від 09.05.2023 № 45, від 01.06.2023 № 54, від 12.06.2023 № 60, від 28.06.2023 № 82, від 03.08.2023 № 120, від 24.08.2023 № 150, від 13.09.2023 № 180, від 25.09.2023

№ 207 та від 16.11.2023 № 236 викладені саме вимоги/умови, а не рекомендації щодо встановлення засобу вимірювальної техніки з діапазоном вимірювання не менше R-160 (метрологічний клас точності «С»).

(216) Висновок Відділення про те, що КП «Уманьводоканал» в технічних умовах на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення встановлювало **вимоги** щодо засобу вимірювальної техніки з діапазоном вимірювання не менше R-160 метрологічний клас точності «С») підтверджується, в тому числі, зверненнями до Підприємства споживачів послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, зокрема гр. *«Інформація доступ до якої обмежено»*, наданих КП «Уманьводоканал» в Запереченнях (далі – Звернення).

(217) Звернення вказаних громадян підтверджують факт вимог КП «Уманьводоканал» щодо засобу вимірювальної техніки з діапазоном вимірювання не менше R-160 метрологічний клас точності «С») встановлених в технічних умовах на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, адже такі громадяни **були вимушені** з огляду на вимоги Підприємства, які мають обов'язковий характер та від виконання яких залежить факт приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, **звертатися** до КП «Уманьводоканал» щодо можливості встановлення засобу вимірювальної техніки нижчого діапазону вимірювання (метрологічного класу точності). Однак, за наявності **саме рекомендацій** Підприємства щодо засобу вимірювальної техніки з діапазоном вимірювання не менше R-160 (метрологічний клас точності «С»), встановлених в технічних умовах на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, такі громадяни мали б можливість не звертатися до КП «Уманьводоканал» щодо можливості встановлення засобу вимірювальної техніки нижчого діапазону вимірювання (метрологічного класу точності) з огляду на те, що рекомендації не мають обов'язкового характеру.

(218) КП «Уманьводоканал» зазначило, що Відділення провело розрахунки за невстановленою формулою (без проведення експертизи) та зробило висновок, що можна використовувати і засоби вимірювальної техніки R-80.

(219) Однак такий висновок Відділенням зроблений з огляду на норми законодавства, які визначають, що для обліку обсягу споживання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення споживачами можуть встановлюватись **будь-які засоби обліку води, що занесені до Реєстру**. При цьому, обрання класу точності засобу вимірювальної техніки є **виключним правом його власника** - споживача таких послуг.

(220) КП «Уманьводоканал» зазначило, що проведена Відділенням порівняльна характеристика цін лічильників R-160 та R-80 враховуючи сайти: ТСТ ГРУП та RMM TRADE не несе ніякої доказової інформації без проведеної експертизи, адже із тексту Подання не зрозуміло чому саме взято цих постачальників.

(221) Однак відповідно до абзацу першого частини першої статті 41 Закону України «Про захист економічної конкуренції» доказами у справі можуть бути будь-які фактичні дані, які дають можливість встановити наявність або відсутність порушення.

(222) Відділенням здійснено порівняння цін засобів вимірювальної техніки лічильників R-160 та R-80, зокрема, враховуючи сайти: ТСТ ГРУП та RMM TRADE (для прикладу) для наочності різниці у вартості засобів вимірювальної техніки (засобів обліку холодної води) діапазонів вимірювання R80 та R160 (метрологічних класів точності «В» та «С» відповідно).

(223) КП «Уманьводоканал» в Запереченнях наводить приклади власного дослідження вартості засобів вимірювальної техніки діапазонів вимірювання R-160 та R-80 (метрологічний класів «В» та «С»), результатом якого є висновок Підприємства, що найнижча цінова пропозиція, яка була досліджена КП «Уманьводоканал», на засіб вимірювальної техніки з діапазоном вимірювання R 160 становить – 904 грн, а найвища цінова пропозиція на лічильник з діапазоном вимірювання R 80 становить – 840 грн. Тобто, на думку Підприємства, різниця в ціні є не суттєвою та відрізняється від даних досліджень Відділення.

(224) Однак вказаний висновок КП «Уманьводоканал» про не суттєву різницю в ціні засобу вимірювальної техніки діапазонів вимірювання R 160 та R 80 (метрологічних класів точності «В» та «С») спростовується, зокрема, наданими Підприємством у Запереченнях зверненнями його споживачів. Так, гр. «**Інформація доступ до якої обмежено**» зверталась до КП «Уманьводоканал» щодо можливості встановлення засобу вимірювальної техніки **нижчого діапазону вимірювання** (метрологічного класу точності) **вказуючи, що в неї «немає коштів на покупку»** засобу вимірювальної техніки з діапазоном вимірювання R-160 (метрологічний клас точності «С»), гр. «**Інформація доступ до якої обмежено**» звертався до Підприємства щодо можливості встановлення засобу вимірювальної техніки **нижчого діапазону вимірювання** (метрологічного класу точності) **вказуючи «Прошу Вас на опломбування нового лічильника не класу R 160. Моя пенсія не дозволяє такі дорогі покупки.»**, гр. «**Інформація доступ до якої обмежено**» зверталась до КП «Уманьводоканал» щодо можливості встановлення засобу вимірювальної техніки **нижчого діапазону вимірювання** (метрологічного класу точності) **вказуючи «Прошу Вас, надати дозвіл на опломбування лічильника не класу точності R 160. В в'язку з тим, що я інв I гру. I онкохвора, і всі кошти йдуть на ліки, і так як у мене немає чоловіка і дітей, той немає можливості кому допомогти коштами».**

8. ОСТАТОЧНІ ВИСНОВКИ

(225) Отже, зібраними у справі № 366/60/36-рп/к.24 доказами доводиться, а запереченнями відповідача не спростовується висновок адміністративної колегії Відділення про те, що дії КП «Уманьводоканал», які полягають у встановленні в технічних умовах на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення умов щодо встановлення засобу вимірювальної техніки з діапазоном вимірювання не менше R-160 (метрологічний клас точності «С»), що не передбачено чинними нормативно-правовими актами у сфері централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим частиною першою статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в межах «**Інформація доступ до якої обмежено**» (централізоване водопостачання) та «**Інформація доступ до якої обмежено**» (централізоване водовідведення), де розташовані водопровідні та каналізаційні системи, які належать

КП «Уманьводоканал» на праві господарського відання та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам), що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, яке було б неможливим за умов існування значної конкуренції на цьому ринку.

(226) Відповідно до статті 51 Закону України «Про захист економічної конкуренції» порушення законодавства про захист економічної конкуренції тягне за собою відповідальність, встановлену законом.

9. РОЗРАХУНОК РОЗМІРУ ШТРАФУ

(227) Частиною третьою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що зловживання монополюним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.

(228) Відповідно до статті 51 Закону України «Про захист економічної конкуренції» порушення законодавства про захист економічної конкуренції тягне за собою відповідальність, встановлену законом.

(229) Згідно з абзацом другим частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення, визначене пунктом 2 статті 50 цього закону, накладається штраф у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.

(230) Відповідно до інформації, наданої Головним управлінням ДПС у Черкаській області листом від 04.04.2024 № 2486/5/23-00-04-04-06 (вх. Відділення від 10.04.2024 № 60-01/811кі), чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) КП «Уманьводоканал» за 2023 рік складає **«Інформація доступ до якої обмежено» грн («Інформація доступ до якої обмежено» тисяч) гривень.**

(231) Пунктом 1 розділу IV Порядку визначення розміру штрафу, що накладається за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 14.12.2023 № 22-рп, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 25.01.2024 за № 123/41468 (далі – Порядок визначення розміру штрафу), передбачено, що базовий розмір штрафу визначається з урахуванням:

- 1) необхідності вилучення доходу (виручки), отриманого внаслідок порушення (за наявності та можливості обрахувати у грошовому виразі);
- 2) забезпечення стримуючого ефекту.

(232) Пунктом 3 розділу IV Порядку визначення розміру штрафу передбачено, що **якщо порушення призвело чи може призвести до недопущення, усунення, обмеження конкуренції або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів не лише на ринку, на якому мали місце дії (бездіяльність) відповідача, а й на іншому пов'язаному з ним ринку** дохід (виручка), пов'язаний з порушенням, визначається **як сума доходу (виручки) відповідача від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) на ринку, на якому мало місце порушення, та доходу (виручки) відповідача від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) на ринку, на якому внаслідок порушення відбулося недопущення, усунення, обмеження конкуренції або ущемлення інтересів суб'єктів господарювання чи споживачів.**

(233) Згідно з підпунктом 1 пункту 4 розділу IV Порядку визначення розміру штрафу визначення базового розміру штрафу за порушення у вигляді антиконкурентних узгоджених дій суб'єктів господарювання, **зловживань монополієм (домінуючим) становищем**: за вчинення порушень, передбачених пунктами 1, 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» (крім порушень, визначених в підпункті 2 цього пункту), **базовий розмір штрафу встановлюється в розмірі до 30 відсотків доходу (виручки), пов'язаного з порушенням, з урахуванням ступеня негативного впливу на конкуренцію та/або на інтереси суб'єктів господарювання чи споживачів**, що встановлюється в кожному конкретному випадку вчинення порушення з урахуванням обставин справи. Найбільш негативний вплив на конкуренцію, що призводить до врахування частки доходу (виручки), пов'язаного з порушенням, в найбільшому розмірі, створюють узгоджені дії між конкурентами, передбачені пунктами 1, 2 та 3 частини другої статті 6 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

(234) За інформацією наданою КП «Уманьводоканал» листом від 09.04.2024 № 743/07 (вх. Відділення від 15.04.2024 № 60-01/1441) за 2023 рік (з **04.01.2023** [введення в дію затвердженої калькуляції вартості інших, крім ліцензованих, видів діяльності КП «Уманьводоканал» на 2023 рік] по **31.12.2023**) КП «Уманьводоканал» видало технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення у кількості **«Інформація доступ до якої обмежено»** шт. на загальну суму **«Інформація доступ до якої обмежено» грн.**

(235) Відповідно до інформації, наданої Головним управлінням ДПС у Черкаській області листом від 04.04.2024 № 2486/5/23-00-04-04-06 (вх. Відділення від 10.04.2024 № 60-01/811кі), КП «Уманьводоканал» за 2023 рік було реалізовано товарів/послуг за наступними кодами державного класифікатора продукції та послуг ДК 016-2010:

- 36.00.30 торгівля водою, подаваною трубопроводами – надано послуг обсягом **«Інформація доступ до якої обмежено»** м³ на загальну суму **«Інформація доступ до якої обмежено»** грн (**«Інформація доступ до якої обмежено»** тисяч гривень) в тому числі ПДВ **«Інформація доступ до якої обмежено»** грн;
- 37.00.11 видалення та оброблення стічних вод – надано послуг обсягом **«Інформація доступ до якої обмежено»** м³ на загальну суму **«Інформація доступ до якої обмежено»** грн (**«Інформація доступ до якої обмежено»** тисяч гривень) в тому числі ПДВ **«Інформація доступ до якої обмежено»** грн.

(236) З огляду на те, що дії КП «Уманьводоканал», які полягають у встановленні в технічних умовах на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення умов щодо встановлення засобу вимірювальної техніки з діапазоном вимірювання не менше R-160 метрологічний клас точності «С»), що не передбачено чинними нормативно-правовими актами у сфері централізованого водопостачання та централізованого водовідведення **можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів на ринках послуг централізованого водопостачання та централізованого водовідведення**, адже у разі не виконання умов встановлених КП «Уманьводоканал» в технічних умовах на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення щодо встановлення засобу вимірювальної техніки з діапазоном вимірювання не менше R-160 метрологічний клас точності «С») **об'єкта споживача не буде підключено** до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення та, як наслідок, споживач не матиме змоги користуватися послугами з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

(237) Таким чином, для визначення базового розміру штрафу Відділенням визначено **сума доходу (виручки) КП «Уманьводоканал» від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) на ринку, на якому мало місце порушення, та доходу (виручки) КП «Уманьводоканал» від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) на ринку, на якому внаслідок порушення можливе ущемлення інтересів споживачів, а саме:**

- сума доходу (виручки), пов'язаного з порушенням КП «Уманьводоканал» за 2023 рік, становить **«Інформація доступ до якої обмежено» грн;**
- сума доходу (виручки), на ринку на якому внаслідок порушення можливе ущемлення інтересів споживачів, становить **«Інформація доступ до якої обмежено» грн + «Інформація доступ до якої обмежено» грн = «Інформація доступ до якої обмежено» грн.**

(238) Пунктом 2 розділу IV Порядку визначення розміру штрафу передбачено, що з метою забезпечення можливості врахування обставин, що беруться до уваги під час визначення розміру штрафу та збільшують його порівняно з базовим розміром, базовий розмір штрафу не повинен перевищувати двох третин граничного розміру штрафу.

(239) Отже, базовий розмір штрафу встановлюється в розмірі **«Інформація доступ до якої обмежено» грн * 10% * 2/3 = «Інформація доступ до якої обмежено» грн.**

(240) Пунктом 1 Розділу V Порядку визначення розміру штрафу передбачено, що у разі наявності обставин, що беруться до уваги під час визначення розміру штрафу, базовий розмір штрафу збільшується або зменшується з урахуванням цих обставин. У разі відсутності обставин, що беруться до уваги під час визначення розміру штрафу та збільшують або зменшують його порівняно з базовим, розмір штрафу дорівнює базовому розміру штрафу.

(241) При цьому, Відділенням не виявлені обставини, які можуть бути взяті до уваги під час визначення розміру штрафу та збільшують або зменшують його порівняно з базовим.

(242) Пунктом 2 Розділу VI Порядку визначення розміру штрафу передбачено, що розмір штрафу, що накладається за вчинення порушення з урахуванням обставин, що беруться до уваги під час визначення розміру штрафу, не може перевищувати граничний розмір штрафу, передбачений частинами другою та п'ятою статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

У зв'язку з наведеним, керуючись статтями 7, 12¹ та 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 та 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за № 291/5482, пунктом 4 розділу VIII Порядку розгляду Антимонопольним комітетом України та його територіальними відділеннями заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 06 травня 1994 року за № 90/299 (зі змінами), Порядком визначення розміру штрафу, що накладається за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 14.12.2023 № 22-рп, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 25.01.2024 за № 123/41468, адміністративна колегія Північного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що комунальне підприємство «Уманьводоканал» Уманської міської ради (ідентифікаційний код юридичної особи **«Інформація доступ до якої обмежено»**; **«Інформація доступ до якої обмежено»**) у період з січня 2023 року по лютий 2024 року займало монополічне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в межах **«Інформація доступ до якої обмежено»** (централізоване водопостачання) та **«Інформація доступ до якої обмежено»** (централізоване водовідведення), де розташовані водопровідні та каналізаційні мережі, які належать комунальному підприємству «Уманьводоканал» Уманської міської ради на праві господарського відання та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам), з часткою 100%, оскільки на цьому ринку в нього не було жодного конкурента.

2. Визнати дії комунального підприємства «Уманьводоканал» Уманської міської ради (ідентифікаційний код юридичної особи **«Інформація доступ до якої обмежено»**; **«Інформація доступ до якої обмежено»**), які полягають у встановленні в технічних умовах на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення умов щодо встановлення засобу вимірювальної техніки з діапазоном вимірювання не менше R-160 (метрологічний клас точності «С»), що не передбачено чинними нормативно-правовими актами у сфері централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, порушенням, передбаченим пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополічним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в межах **«Інформація доступ до якої обмежено»** (централізоване водопостачання) та **«Інформація доступ до якої обмежено»** (централізоване водовідведення), де розташовані водопровідні та каналізаційні системи, які належать КП «Уманьводоканал» на праві господарського відання та використовуються (експлуатуються) ним для надання таких послуг своїм абонентам (споживачам), що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, яке було б неможливим за умов існування значної конкуренції на цьому ринку.

3. За порушення, зазначене в пункті 2 резолютивної частини цього рішення, накласти на комунальне підприємство «Уманьводоканал» Уманської міської ради (ідентифікаційний код юридичної особи **«Інформація доступ до якої обмежено»**; **«Інформація доступ до якої обмежено»**) штраф у розмірі 68 000 (шістдесят вісім тисяч) гривень.

4. Зобов'язати комунальне підприємство «Уманьводоканал» Уманської міської ради (ідентифікаційний код юридичної особи **«Інформація доступ до якої обмежено»**; **«Інформація доступ до якої обмежено»**) у двомісячний строк із дати отримання рішення в цій справі припинити порушення, зазначене в пункті 2 резолютивної частини цього рішення, про що письмово повідомити Північне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України протягом 5 календарних днів із дня його припинення з наданням підтвердних документів.

Відповідно до абзацу першого частини третьої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» особа, на яку накладено штраф рішенням органу Антимонопольного комітету України, сплачує його у двомісячний строк з дня одержання рішення про накладення штрафу.

Згідно з частиною тринадцятою статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» протягом п'яти днів з дня сплати штрафу та пені суб'єкт господарювання

зобов'язаний надіслати до територіального відділення Антимонопольного комітету України документи, що підтверджують сплату штрафу, пені.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» заявник, відповідач, третя особа мають право повністю або частково оскаржити рішення органу Антимонопольного комітету України, передбачене статтею 48 цього закону, до господарського суду у двомісячний строк з дня одержання рішення. Зазначений строк не підлягає поновленню.

**Голова адміністративної колегії -
в.о. голови відділення**

Андрій КАШНІКОВИЧ